

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

IV. Évfolyam.

Ujvidék, 1913. szeptember 11. csütörtök

62. szám.

Munkásünnepély Beocsinban.

A Beocsini Cementgyári Unió Részvénytársaság beocsini telepén vasárnap folyó hó 7-én lélekemelő ünnepély keretében a gyár szolgálatában legtöbb időt szolgáló hat munkás elismerő oklevéllel és fejenként 100 korona tiszteletdíjjal lett megjutalmazva. A megjutalmazott munkások közül a leg-hosszabb ideig Mayer Mihály munkása a gyárnak, aki 33 év óta dolgozik egyhuzamban a vállalatnál, legrövidebb ideig szolgált a jutalmazottak közül Schneider József, aki 28 éve munkása a gyárnak. A gazdasági munkások csak negyven évi szolgálat után és külön felterjesztésre részesülnek miniszteri elismerésben és 100 kor. jutalomban, a beocsini cementgyárban azonban a báró Ohrenstein-féle jutalmakat minden évben megkapja a hat legidősebb munkás.

Báró Ohrenstein Henrik, a Beocsini Cementgyári Unió Részvénytársaság elnöke mintegy négy évvel ezelőtt alapítványt létesített, melynek 600 K-ra rugó kamai évenként a hat legidősebb munkás között került szétosztásra. Ez évben immár harmadizben került kiosztásra a báró Ohrenstein féle alapítvány. Nemesak a jutalmazás ténye, hanem az elismerésnek külső formája is, nevezetesen az elismerő oklevélnek ünnepélyes átnyújtása kétségteljesen tanujele annak, hogy a Beocsini Cementgyári Unió Részvénytársaság élénk érdeklődést és meleg rokonszenvet tanúsít munkásai iránt. A beocsini cementgyár ugyanis, mely állandóan több mint 2000 munkást foglalkoztat, ma hazánk egyik legelső és leghatalmasabb iparvállalata, amely messze az ország határain is túl egyik büszkesége és díze a magyar iparnak, de ami különös megelégedést vált ki ennél a vállalatnál, az a munkásjóléti intézmények teljesen modern és példászerű volta.

A minden tekintetben sikerült és valóban szép ünnepély lefolyása a következőleg történt:

Vasárnap f. hó 7-én d. u. 4 órakor a gyár tűzoltótelepének nagytermében terített asztalok mellett sereglett össze az ünnepi közönség; az asztalfőnél a részvénytársaság igazgatóságának képviselőjében Spitzer Ede udv. tanácsos, részvénytársasági igazg. tag, Hoffmann Hugó tartományi iparfelügyelő, mint a horvát tartományi kormány képviselője, Rosenberg Ignác keresk. és Hauenschild műszaki igazgatók foglaltak helyet a kitüntetett hat munkással, csoportvezetőkkel, hivatalnoki karral, Beocsin, Pétervárad, Futtak és Cserevitz közsé-

gek előljáróságával és egyházi képviselőjével. A jelenvolt munkások száma mintegy 150 lehetett. A gyári zenekar bevezető indulójával kezdődött meg az ünnepség, melyet Rosenberg Ignác ker. igazgató a következő beszéddel nyitott meg:

Kedves kötelességemnek ismerem, hogy mindenekelőtt köszönetünknek adjak kifejezést a horvát tartományi kormány iránt, hogy külön kiküldöttének megjelenésével mérlegelte és méltányolta a mai ünnepély erkölcsi jelentőségét. Nem mondok vele utat, amikor külön rámutatok arra, hogy a mai ünnepélyt a Beocsini Cementgyári Unió Részvénytársaság elnökének, báró Ohrenstein Henriknek köszönhetjük; aki nemeslelkű adományával lehetővé tette, hogy évenként ilyen ünnepélyes alkalomra összejöhessünk. Öröndetes és ünnepélyes alkalom ez nemesak a jutalmazottaknak, hanem társaiknak, a gyár igazgatóságának és minden hivatalnokának is, mert a munkások öröme egyszerűsmit a gyár vezetőségének és hivatalnokainak is öröme. A gyár igazgatóságát ez az ünnepélyes alkalom azonban némiképp zavarba is hozta, mert kiválasztani hat kitünőt munkást a sok száz kitünőt, derék munkás közül igazán nem volt könnyű feladat, a jutalmazások tehát nemis azt akarják jelenteni, hogy más, mint a hat munkás kitüntetésre érdemes nem lenne, mert jól tudjuk, hogy ilyenek még igen sokan vannak, de azok a jutalmazások csak bizonyosságot akarnak lenni annak a jóindulatnak és gondoskodásnak, mellyel elnökünk derék munkásaink iránt viseltetik, mert akik ezúttal jutalomban nem részesültek, pedig arra rászolgáltak, azokra is bizonyára rákérül a sor. Végül ezen alkalomból köszönettel és hálával adozom mindnyájunk nevében a nemes alapítónak, elnökünknek, Ohrenstein Henrik bárónak, s felszólítom Önöket, hogy az ő egészségére ürítsük poharunkat.

Rosenberg igazgató beszédét zajos tetszés követte, a munkások lelkesen éljeneztek Ohrenstein bárót, amikor Hauenschild igazgató a következő beszéd kíséretében osztotta szét a 100—100 K-ás jutalmat a hat munkásnak:

Immár harmadizben ér engem az a szerencse, hogy derék és iparkodó munkásainknak átadhatom a gyárvezetés részéről nyújtott elismerést. Ezen munkások ernyedetlen szorgalma és lelkiismeretes ügybuzgalma bizonyára követendő példaként szolgál társaiknak is, akik közül még igen sokan vannak jutalmazásra érdemesek és akikre ugyancsak rákérül a sor. A kitüntetett munkások névsora a következő:

Ehrmann József	30	"	"	"
Errer Péter	30	"	"	"
Tauber Miklós	32	"	"	"
Schneider József	28	"	"	"
Mayer Mihály	33	"	"	"
Szenttamás J.	31	"	"	"

Majd a kitüntetett munkások előléptek és hozzájuk Hoffmann Hugó iparfelügyelő horvát nyelven a következő beszédet intézte:

Végtelen örömmre szolgál, hogy ezen évben a magas kormány ezen ünnepélyen való képviselővel engem bizott meg, s így alkalom van nemesak a tartományi kormány üdvözlését is tolmácsolni Önöknek barátaim, hanem kifejezést adni a magam érzelmeinek is, látva, tapasztalva azt, hogy a gyárvezetés az Önök munkája és sorsa iránt milyen rokonszenvvel és elismeréssel viseltetik. Az Önök nagy igyekezete, ernyedetlen munkássága és példásan józan életmódja nemesak a gyárvezetés, hanem a a tartományi kormány elismerését is kiérdemli.

Majd az iparfelügyelő német nyelven ekként folytatja:

A horvát tartományi kormány nevében legmelegebb köszönetemnek adok kifejezést azon atyai jóindulatért, melyet eme gyár vezetősége a munkásokkal szemben tanúsít. Különös megelégedésemre és elégtételre szolgál tapasztalni azt a példás együttérzést, mely e gyárban a munkaadó és munkásság közt van és amely valóban példaképp szolgálhat a munkás és munkaadó közötti viszonyra.

Nagyon kívánatos lenne, ha ezt a viszonyt minden egyes iparvállalatunknál így találhatnám.

Ezután az iparfelügyelő egyenként is előszólította a kitüntetett munkásokat és átadta nekik az anyanyelvükön kiállított díszes elismerő oklevelet.

A munkások nevében Wasmer Pál munkás a következő beszéddel mondott köszönetet:

A munkások nevében bátorkodom szólni és az igazgató urakat megkérni, hogy hálás köszönetünket tolmácsolják szeretett elnökünknek, Ohrenstein Henrik bárónak ama atyai jóindulatáért mellyel irántuk — munkásokért — viseltetik. Köszönetünk és hálánk egyaránt megilleti a gyár vezetőségét is, mely velünk együtt fáradozott és emellett velünk mindenkor a legnagyobb szeretettel bánt. Ha sikerült szorgalmunk, munkásságunk és fáradságunk által a vezetőség megelégedését kiérdemelni, akkor a mai kitüntetéssel, mely évenként ismétlődni szokott, teljesen meg vagyunk jutalmazva.

Örömről szolgál, hogy munkaerőnknek a gyárnak becsáthatjuk rendelkezésére. Fogadják az igazgató urak a jutalmazottak háláját és mindnyájunk köszönetét azon ígéretünkkel, hogy a ma kitüntetetteknek 30 évi példás munkássága mireánk is buzdítólag hat. Bajtársaimat pedig felszólítom, hogy ragaszkodásunk és szeretetünk kifejezéseket velem együtt éltsék elnökünket, igazgatóinkat és a tartományi kormány képviselőit.

Majd dr. Mayer Oszkár, lapunk fel. szerkesztője a következő beszédet mondotta:

A munka és tőke mai nagy harcában öröndetes jelenség látni azt, hogy a beocsini cementgyárnál ez a két hatalmas gazdasági tényező nem néz egymással farkasszemet, hanem harmónikus kiegészítési és támogatja egymást, mert itt elismerik annak az igazságát, hogy a tőkének ép oly szüksége van a munkára, mint a munkának a tőkére. Báró Ohrenstein Henrik nemeslelkű alapítványa, melynek kamatai ma szétosztattak, Spitzer udv. tan. személyes

jelenléte legékesebb bizonyítéka annak, hogy a gyár vezetősége meleg rokonszenvvel viseltetik derék munkásainak sorsa iránt. *Rosenberg* és *Hauenschild* igazgatók, támogatva a hivatalnoki kartól is, nemcsak a munkában jártak mindig elől, hanem Önöket munkásokat nem csupán munkásoknak, hanem munkatársainak is tekintették. Velük együtt az Önök érdeme is, hogy a beocsinai cementgyár ma egyike hazánk első iparvállalatának, miért is annak híre és dícsősége egyaránt fényt vet rájuk, valamint Önökre. Emie kardiális baráti viszony lesz továbbra is zöloga a gyár fejlődésének és haladásának.

Végül éltette a gyár elnökét, *Spitzer* udvari tanácsost, a gyár igazgatóit, hivatalnokait és munkásait.

Rosenberg igazgató végül külön ismételt köszönetet mondott a tartományi kiküldöttnek, *Hoffmann* iparfelügyelőnek, hogy személyes megjelenésével az ünnepély jelentőségének emeléséhez hozzájárult, mire *Hoffmann* iparfelügyelő szellemes felköszöntővel válaszolt, különösen hangsúlyozván, hogy a munkásjóléti intézmények tekintetében tett intézkedései mindenkor a legpontosabban fogantatosítottak, amelynek egyik eredménye az a szoros kapcsolat, mely a gyár vezetősége és a munkások közt fennáll és amely a jelen alkalommal is, a munkásság iránti elismerésben kifejezésre jutott.

Az ünnepély hivatalos része ezzel véget ért, a gyár vezetősége a jelenvolt munkásokat megvendégelte és az ünnepélyben résztvevők a gyári zenekar hangversenye mellett sokáig együtt voltak.

Az uzsora orgiája.

Az ideai természeti csapások és a nehéz pénzügyi krízis ezer meg ezer egzisztenciát tett tönkre. Közgazdaságunk minden ágában találunk az általános dekadencia, a károsodás és a nyomor sajnálatos jeleivel. Ha ez így tovább tart, ha gazdasági életünk még sokáig nyögni kénytelen a kétségtelen nehéz idők következményei miatt, akkor nemsokára a bibliai hét szűk esztendő sorsára jutunk.

De amíg a keserves munkája után élő néposztály tehetetlenül áll a reá mért súlyos csapásokkal szemben, addig a nagytőke emberei mentőszközökkel próbálják anyagi veszteségeiket kárpótolni.

Szabolcs megyében például egy harmincezer korona értékű birtok, amelynek termését az ár elvitte, négyezer korona adósság miatt került egy bank kezére hétezer koronáért. Hasonló esetről kapunk hírt Pest-megyéből, amiből az tűnik ki, hogy a minden bivatás nélkül alapított intézetek a nagy gazdasági nyomásra sem akarnak eltűnni a föld színéről, sőt a mostani helyzetet legalkalmasabbnak tartják az — erögyűjtésre. A kisczarda, aki az ilyen intézeteknek ezer koronával tartozik, lehet harmincezer koronás tehermentes ingatlan, el van veszve. Minden mérlegelés nélkül utasítja el a másik falubeli intézet is, nemcsak azért, mert szintén gyöngye és a kis pénz meg uzsoraskodásra kell, hanem mert ennek is az az érdeke, hogy a pénzügyi fokozódjék és még jobb atmoszférát teremtsen a visszaélésnek. Akinek a birtokát nem üt ki kezéből, ahhoz felszólított intéznek, hogy eddigi kölcsönét ezután a bankkamatláb fölött $4\frac{1}{2}$ —5 százalékkal kell megfizetnie és ha erre nem kötelezi magát a következő tíz esztendőre is, sőt egy évre viszamenőleg is, fizesse vissza.

A lelkiismereten és kétes alapon álló pénzügyintézeteknek efféle eljárását minden jóérzésű embernek el kell ítélnie. Ily diabolikus játék a nép kenyerével nem engedhető meg. Elvégre a hitelügyleteknek nem lehet az a céljuk, hogy azáltal a szorult helyzetben levő családokat megfosszák létérdekeiktől és koldusbotra juttassák azokat.

Évről-évre óriási birtokok kerülnek — bűnös uzsora útján — idegen kezekre. Mintha csak újból feltűnne a bukott római birodalom ama korszaka, amidőn zsarolás által nagy kiterjedésű földterületek, egész provinciák cseréltek gazdát. Mintha manap is egyre szaporodna az apáktól öröklött vagyon elvesztésével szolgásra jutottak száma.

A hatóságok nem nézhetik tétlenül ezeket a bűnös manipulációkat. Itt sürgős beavatkozásra, gyökeres reformra van szükség. A hiszékeny és kölcsönügyletekben járatlan köznépi kiszípolozói nescsak büntetőjogilag feleljenek üzemleikért, hanem magánjogilag is sujtandók. Az érzékeny szabadságvesztés mellett oda kell hatni, hogy az uzsorás térítse meg a károsultnak a méltánytalanul és furganggal elulajdonított vagyonát.

A magyar törvény következőképp állapítja meg az uzsoravétség fogalmát:

„A másnak tudatlanságát, könnyelműségét, tapasztalatlanságát felhasználó, tulajdonságai előnyök kikötése által adósnak, vagy kezesnek anyagi romlását előidéző hitelező — uzsoravétséget követ el és a hivatalvesztés, vagy a politikai jogok gyakorlásának együttes, vagy külön kimondásán felül hat hónapig terjedhető fogsággal és 200—400 kor-ig terjedhető pénzbírsággal fenytendő.”

Az uzsora fogalmának ilyen meghatározása nagyon szűk, mert annak elbírálása, hogy a fennforgó esetekben mennyiben játszik szerepet a „tudatlanság”, „könnyelműség” és „tapasztalatlanság” ki van szolgáltatva a bíró egyéni véleményének.

Az 1875. évi VIII. t.-c. szerint nyolcas kamatnál többet a bíróságok meg nem ítéhetnek és ez a törvényes rendelkezés az 1883. évi XX. t.-c. által is helybenhagyott. Amde tudjuk, hogy a gyakorlati életben — különböző címeken — ennél jóval több kamatot szednek a kölcsöntőkék után. És vajjon nem volna-e méltányos a kamatmaximumot az egyes kereseti ágak jövedelmezőségének megfelelően szabályozni?

Az egyes foglalkozási ágak jövedelme nem egyforma, az volna tehát igazságos és méltányos, hogy a kamatláb is a gazdasági viszonyoknak megfelelően szabályoztassék. Így p. o. a mezőgazdasági hitelnél 5—6% kölcsönkamat már valóságos uzsora, mert a gazdaember általában csak 2—3% fiztsa haszonnal dolgozik. Az iparos, aki átlag 10% nettó nyereséggel árulja cikkeit, 4—6% kamatot fizethet. A kereskedő, aki általában 30—40% nyereséggel dolgozik, az előbbiekehez viszonyítva könnyen fizethet 10% kamatot a kölcsöntőke után. Attól nem kell tartani, hogy ezáltal a hazai tőkék külföldön keresnek piacot. Francia- és Angolországban, ahol az állampapírok csak 2—3%-ot kamatoznak, a publikum szívesebben veszi a járadékpapírokat és az államadósági kötvényeket, mint a magas kamatot hajtó külföldi török, szerb és görög kölcsönpapírokat.

Aki pénzét biztos helyen akarja gyarapítani, az kisebb százalékálk is megelégszik és elhelyezi oda, ahol azt kevesebb veszély környékezi. Itt az ideje annak, hogy egy mezőgazdasági, mint ipari és kereskedelmi hitel alapos reformon menjen keresztül. Más országokban a törvény a mezőgazdasági hitelt úgy rendezte, hogy négy-ötféle módozat segítségével is hozzájuthat a gazda alacsony kamatu, hosszú lejáratu, felmondhatatlan kölcsönhöz és pedig vagyonának egészen 85%-a erejéig. Erre nálunk is égetően szükség van, mert különben továbbra is fényes orgiát ül a társadalmi és állami rendet velejében pusztító uzsora. F.

Határrendőrség köréből. A m. kir. belügyminiszter a 130979/1913. V-a sz. f. évi augusztus 22-én kelt rendeletével az ujvidéki m. kir. határszéli rendőrkapitányság hatósági területébe szeptember 15-iki hatállyal a következő községeket vonta be: I. Apatini járásból: Szilágyi községet, lakósi száma: 1802. II. Zombori járásból: Küllöd nagyközséget 2529 lakós; Gádor nagyközséget 2770 lakós; Körtés nagyközséget 1976 lakós; Országos nagyközséget 7086 lakós; Bácsgyula-falva nagyközséget 2818 lakós, vagyis 18'981 lakóssal. Ezzel az ujvidéki kapitányság területének lakóssága 518981-re emelkedett.

HIREK.

Erzsébet-gyászemlék Tegnap ülte meg a magyar nemzet néhai Erzsébet fejedelem-asszony tragikus kimúlásának 15. évfordulóját. A mélyeséges részvét és szomorúság évről-évre újból átjárja a sziveket. A másfél évtized előtt végbement tragédia óta is már sok megpróbáltatás érte a magyart, de akármily megtépett a nemzet lelke, Erzsébet királyné nagy alakja érintetlenül él szívében. A nemzet szeretetét — a boldogult királyné iránt — nem halványította el az idő pusztító vihára. Siratjuk őt ma is, s az a tőr, mely kioltotta ártatlan életét, fájó sebet ütött a mi szívünkön is, melynek gyászát az enyhíti, hogy ezt a gyászt együtt érzi Uralkodónk a nemzettel.

Kultuszminiszteri kiküldött. F. hó 6-án városunkban időzött Jakabty Zoltán kultuszminiszteri főmérnök és az érdekeltek kalauzólása mellett megtekintette az építendő állami polgáriiskola számára kiszemelt telket. Ez a hivatalos kiszállás azt mutatja, hogy a kultuszminiszteriumban komolyan foglalkoznak polgári fiúiskolánk zsufoltóságán segíteni. Az iskola igazgatójának alapos fölterjesztése következtében, valamint főispánunk és országgyűlési képviselőnk hathatós intervériálása folytán kétségtelen, hogy a polgáriiskola építkezésének kérdése mihamarabb sikeres megoldást nyer.

Személyi hír. Dr. Kassowitz Armin fogorvos külföldi utjáról hazaérkezett és rendléseit újból megkezdette. Dr. Kemény Soma gyermekorvos hosszabb külföldi utjáról megérkezett, működését újból megkezdette.

Lelkészet áthelyezése. A dunamelléki református püspök *Klepp Péter* torzsi segédlelkészt Ujvidékre helyezte át, *Horváth Lajos* helybeli református segédlelkészt pedig megbízta a torzsi református egyház adminisztrációjával.

Az iskolai beiratkozások eredménye. A helybeli középfokú iskolákban megkezdődtek az előadások. A tantermek padjai roskadásig megteltek. Ifju lelkesedés, szent elhatározás és pihent erő dagasztja a kebleket. A szülők megszabadultak attól a nyomasztó gondtól, hogy vajlon lesz-e hely gyermekük számára. Bizony akárhány szülő visszautasítottak ezzel a lakónikus kijelentéssel: „Nincsen már hely”. A beiratkozások eredménye a következő: *A magyar főgimnáziumban:* I. o. 82, II. o. 64, III. o. 60, IV. o. 52, V. o. 29, VI. o. 31, VII. o. 28, VIII. o. 33. Összesen: 329. *A szerb főgimnáziumban:* I. o. 106, II. o. 83, III. o. 82, IV. o. 71, V. o. 42, VI. o. 52, VII. o. 38, VIII. o. 42. Összesen 525. *Az állami felső keresk. iskolában:* alsó o. 45, középső o. 37, felső o. 33. Összesen 115. *A női keresk. szakfolyam:* 42. *Az állami polgári fiúiskola:* I. o. 120, II. o. 98, III. o. 89, IV. o. 59. Összesen: 366. *Az állami polgári leányiskola:* I. o. 93, II. o. 71, III. o. 75, IV. o. 57. Összesen: 296. *A rkath. polgári leányiskolában:* I. o. 64, II. o. 42, III. o. 31, IV. o. 42. Összesen: 179. *A szerb felső leányiskolában:* I. o. 69, II. o. 47, III. o. 39, IV. o. 45. Összesen: 200.

Áthelyezett járási számvevők. A pénzügyminiszter Kamentzky Sándor pénzügyi számvizsgáló ujvidéki járási számvevőt Zombolyára helyezte át. Ezzel kapcsolatban Ujvidékre helyezte Nausen Ármin számellenőrt, szablyai járási számvevőt.

Bicikli-verseny. Az Ujvidéki Athletikai Club f. hó 14-én (vasárnap) d. u. 4 órakor a futaki országúton bicikliversenyt rendez. A versenyen helybeliek és vidékiek vehetnek részt.

A csurogi orvos lemondott. Csurog község legutóbb tartott képviselőtestületi gyűlésén dr. Lázity Pál arcesi orvost választotta meg II. orvossá, Lázity Pál a választást nem fogadta el s a csurogiak nagy sajnálkozására állásáról lemondott.

Megbízás. A kátyi községi iskolának egy tanteremmel való kibővítése szükségessé válván, egy új tanítósnál állás szerveztetett. Ez állásra Faragó János kir. tanfelügyelő Devecserzki Mária okl. tanítónta a helyettesítéssel megbízta.

Az Osztrák-Magyar Bank áldozatkész-sége. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsának határozata értelmében a magyarországi árvíz-károsultak javára a bank 30.000 koronát adományozott.

Ügybuzgó végrehajtó. A m. kir. pénzügyminiszter Alexits Károly titeli községi végrehajtónak 35 kor. jutalmat engedélyezett, az adóbehajtás körül kifejtett buzgó működéséért.

Apácák az egyetemen. A kolozsvári egyetem bölcsészeti fakultására az idén három olyan hallgató iratkozott be, amilyen eddig még nem volt. Tudvalevőleg a kolozsvári „MARIANUM” felső leányiskola vezetősége lassanként a ferfitanárokat apácatanárokkal akarja felcserélni, s ezért most az apácák közül néhányat elvégeztetik a filozófiai fakultázt. Az új hallgatók nagy feltűnést keltenek az egyetemen.

Tanítógyűlés. A „Bács-tiszavidéki rk. tanítóegylet” ezévi rendes közgyűlése szeptember 16-án Zentán a következő tárgysorozattal: 1) Delelőtt 8 órakor választmányi ülés. 2) Fél 9 órakor Veni Sancte a Szent Antal templomban. 3) Elnöki megnyitó. 4) A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, elnöki jelentések. 5) Mit Mayer Béla és Szűcs János elhunytaink feletti emlékezésel, tartja Virág István. 6) A kézimunka tanít sa az iskolában, előadja Mihály József. 7) Nyugdíjúgy Előadó: Piller György. 8) Tanügyi jelentések. Tartja: Losonczy Antal. 9) Pénztárosi jelentés. Tartja: Palásthy Fábán. 10) Indítványok és előterjesztések.

A bácsmegyei munkapárt. Egyes fővárosi lapokban, különösen a Pesti Naplóban és az Alkotmányban irányzatos közlemények jelentek meg a bácsmegyei munkapártrol, mintha a párt egyes tagjai Andrassy körül óhajtának csoportosulni, sőt egyik lap a diszidensek vezéréül megteszi Szemző Gyula volt bajai főispánt. Illetékes helyrol ezeket a híreket merő koholmánynak jelentették ki. Az Andrassy-fele alakulás már csak azért is mese, mert Andrassynek Bácsmegyében abszolult nincs talaja, Szemző Gyula pedig feltétlenül híve a munkapártnak. A cáfolat nem bizonyult elégnek, mert az Alkotmány mégis fenntartotta híreit, Szemző Gyula a Bud. Tud. utján kijelentette, hogy bármiféle mas párthoz való csatlakozásról szóló hír egyszerűen hazugság.

Lépfene. Tiszakálmánfalva községben szarvasmarhák között a lépfene szörványosan fellepett. Az óvintézkedések meg lettek téve.

Vizsgáló állomás. A vármegyei alispán megállapította, hogy a vasuton megbetegedő koleragyanus utasokat mely állomásokon lehet letenni. Ilyenekül Bács, Bácsalmas, Cserevka, Kula, Óbecse, Paánka, Temerin, Titel és Zenta jelöltettek ki a vármegyei alispán által. Ezeket a helyeken szállíthatják le a vasuton kólsrában megbetegedett utast és vizsgálják is meg.

Bezdánban a Dunán hétfőn d. u. Szemző István főispánnak egy szállító hajója — hír szerint, gabonarakománnyal — elsüllyedt. A főispán automobilon azonnal kiutazott a helyszínre.

Kolera. Novi Karlovec, Martinci és Bosnyák szerémmegyei községekben ázsiai kolera hivatalosan megállapítottatott

Gradói esendélet. Az utóbbi időben egyike a legkeresettebb adriai fürdőeknek Gradói, melyet különösen nagyon sok urinó gyermekeivel — ép ez utóbbiak egészségének helyreállítására miatt — keres fel. Sok különösen a magyar. A fürdő — az igaz, hogy ideális, nagy kiterjedésű — strandján kívül semmi szórakozást nem nyújt és mérgezdruaga. Egy urinó egy felnőtellel és kis gyermekével napi 60 K penziót fizetett a „Villa Soluti”ban oly ételmezésért és lakásért, mely napi 6 K-val is fényesen meg lett volna fizetve. A nyújtott ellátás minőségét tekintve élvezhetetlen volt. Hogy a kiszolgáló személyzet a legelőkelőbb publikummal is foghegyről beszél, s hogy a tulajdonos ha panaszoknad neki, azsal válaszol, „ha elmegy, jön más”, mindenesetre jellemző az ottani állapotokra, melynek csak azt a magyarázatát találhatjuk, hogy a vendégek túlnyomó része magyar, aki otthon mindenért kiabál, de a külföldön mindenbe belenyugszik, de az igaz, hogy megfogadja, „no ide se jövök többé!”

Tivoli mozgónk hétfő és keddi szennázciós műsorán belül került bemutatásra a „*Leikismeret szava*” és „*A browning*” című két amerikai dráma; míg szerdán és csütörtökön érdekes műsor keretében került színre a nagyhatású kétfelvonásos dzsungel-dráma „*Az okos elefánt*”, valamint az „*Apa és anya*” című remek dráma, mind két alkalommal telt ház előtt.

Az időjárás és a mungó kormány. Hogy minek nem oka a mungókormány, azt megmondja az Összetartás című zentai ellenzéki lap a következők hirdásában:

Időjárásunk. Csak nem akar igazi jó idő lenni. Ha van is 2—3 napig szép napos időnk, még ujra lerobban egy-egy zápor, felhőszakadás, nagy kárt okozva a szőlőkben, késeltetve a kukorica beérését s a vízzel borított árterületek kiszáradását, melyeken már hónapok óta áll a víz. S mindezt okozza a mungó kormány nemtörődomsége, mely is a felsőmagyarországi folyamszabályozásokra ügyet sem vett s így történik, hogy maholnap a termékeny Nagymagyaralföld is víz alá kerül. Persze előre való a panama, a párttetetés, a katonaszállítás, a só ... a só ... a só!

Az ujvidéki angol nyelviskola. A Berlitz-módszer segítségével legkönnyebben és egyuttal leggyorsabban lehet idegen nyelvet elsajátítani, mert a pszichologikus törvényekhez és az egyén különbözőfokú szellemi érettségéhez alkalmazkodik. A tanítás kezdetétől végig, azon a nyelven folyik, melyen a hallgató elsajátítani akar. Ez az oktatási eljárás a hallgatóra nézve ugyanannyit jelent, mintha az idegen külföldön tartózkodna, mert csak azt a nyelvet hallja és beszél, melyet meg akar tanulni. G. Parsons, londoni tanár, a Tökély Imre-u. 3. sz. alatt nyitott ily Berlitz módszer alapján álló angol nyelviskolát s ugy egyenként, mint tömeges oktatással foglalkozik. Nevezett kéri az érdeklődőket, hogy módszerének ingyenes bemutatása céljából f. hó 13-án (szombat) este 8 órakor fent említett iskolahelyiségben megjelenni kegyeskedjenek.

Cirkusz Kratejl. Vasárnap érkezett városunkba Magyarország legnagyobb cirkusza, mely a törvényszéki palota mögötti téren tartja szenzációs mutatványait.

Ismét gyilkosság Kunbaján. Alig néhány nappal ezelőtt lőtte agyon Plefi Henrik kunbajai orrvadás és dohánysempész Paulik Simont és sebesítette meg Pokornik Mártonét s tegnapelőtt már másik merénylet történt Kunbaján. Rótán János 15 éves fiút a Kunbaja alatt elterülő erdőben való sétája közben ismeretlen tettes föbelőtte. Az életveszélyesen sérült fiút szülei a szabadkai kórházba szállították.

Újra fűtőlni fog a vonat. Újabb hírek szerint októbertől kezdve az államvasutakon ismét életbe léptetik azt a régebbi szokást, hogy a lokomotivok a pályaudvarra való behaladásnál fűtőjelet adjanak. A fűtőt két évvel ezelőtt megszüntették, de azóta gyakran történtek szerencsétlenségek az állomásokon, amit a jelzés elhagyásának tulajdonítanak.

Eltiltott hajók. A belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki a Tiszamenti községekhez, amelyben megtiltja — a kolera behurcoltatása szempontjából — a szerbiai hajók kikötését a part mentén, illetve a kikötőkbe való beengedését.

A csajkás rétkelő bizottság a napok-ülést tartott, melyen az alkalmazottak egy részének 20%-os drágasági pótlékokt szavaztak meg. A Bácsmegyei Cukorgyár kérelmére pedig elhatározták, hogy a földek egyrészt cukorrépa termesztésre használják föl.

Vicinális történet. Bácsordas állomáson mulatságos eset történt az egyik vicinállal. A vicinális, amelynek hivatalos neve „teher-vonat személyszállítással”, a vicinálisnál is szokatlanul hosszú ideig állt az állomáson. Az utasok türelmetlenül kiszálltak a kocsikból, kérdezősködtek a késés oka felöl és így megtudták, hogy a vasuti személyzet, élükön az állomásfőnökkel azon fáradozik, hogy egy vasuti kocsi sulyát lemérjék. A le mérés elé sulyos akadályok gördültek, mert az állomáson levő hidmérleg rövidebb volt a teherko-

csi hosszánál és így a kocsi nem fért rá a mérlegre. A leleményes vasuti személyzet nem esett kétségbe és rövid töprengés után ugy segitettek a bajon, hogy először a kocsi egyik részét helyezték a mérlegre, azután a másikat, a két sulyt összeadták és így vélték megkapni a helyes sulyt. A suly mérés e különös és egészen újszerű módja hahotát váltott ki az utasok között és a főnök ezekután le is mondott a nehéz kérdés eldöntéséről és a vicinális elindult.

Hullaégető Szabadkán. A városi tanács elhatározta, hogy a dögterem hullaégető kemencét épített Raczkó Mihály köztisztviselési vállalkozó terve szerint. Az egész építkezésre 1200 koronát irányoztak elő. Szabadkán tehát ezután elégetik az állati hullákat.

Halász-serenose. A moholi halászok a megáradt Tisza kiöntéseiben szerencsés fogást csináltak a napokban. Fogtak egy erre szokatlan angolnát, amely közel egy méter hosszú ságu volt. A ritka halpéldány láttára sokan jelentek meg a halásztanyán.

SPORT.

Bajnoki footballmérkőzés.

F. hó 7 én, vasárnap indult meg a Dél-magyarországi bajnokságraért folyó mérkőzések sorozata. Csapatunk, az UTK. ez alkalommal a tavalyi bajnokcsapattal, a szabadkai „Bácska” sportklub tizenegyével került össze. Az őszi forduló ez első mérkőzése még erősen magán viselte a nyári szünet határait. Lassu, végig nem vezetett alkciók, kapkodás a mezőnyben, s a kapu előtti fűszereve erőszakoskodásokkal jellemezte a mérkőzést. Dícséretére említessék az UTK.-nak, hogy ez utóbbiban nem excellált, csupán a szenvedőleges szerepet játszotta. A bajnokcsapat goaléséből eredő szenvedélyességek gyakran váltottak ki a közönségből méltó felhaborodást.

A mérkőzés első felideje a lendületesebb játék jegyében folyt le, s ebben nem volt konstatálható a bajnokcsapat határozott főlénye. A félidő két goalja minden tetszetőséget nélkülözött, nem névből, de győzősülésből eredtek; a második of-side helyzetből esett, de a bíró megítélte. A 4-ik, 5-ik goal Czopko, illetőleg Horvatsky kisközéből eredt. Egyedüli, szépen kidolgozott goal a 3-ik volt.

Jók voltak „Bácska” csapatában, elsősorban a bal half azután a két háttvéd; Horvatsky nem volt a megszokott jó. A többiek átlag munkát produkáltak. Megjegyezzük még, hogy a kapcsolásokat a fizikummal való visszaélés-essel eszközölték. Az UTK.-ból jók voltak Bezegh és André a csatársorban, akiknek szépen kidolgozott labdái meleg pillanatokot teremtettek Bácska kapuja előtt. Weidmann, Gruity a half sorban, Horváth, Jovánovics, mint háttvédek igyekezettel, önfeláldozással dolgoztak. Götzl az elsőfélidőben egy heves összefutás következtében megsérülve, bár megfelelően játszott. Blau, kapusunk indisponálan védett.

Végül a bíró sok esetben figyelmetlen és erélytelen volt; intézkedései nem mindenkor fedték a tényeket.

Összefoglalva a fentieket az eredmény 5:0 Bácska javára, nem reális kepe a mérkőzésnek.

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T.

Ujvidék—Vukovár

Péntek ki-vételével naponta	Állomások	Péntek ki-vételével naponta
reggel		délben
8:45	é. Ujvidék	i. 12:10
8:10	i. Beocsin	” 1:00
8:00	” Ofuttak	” 1:10
7:45	” Cserevics	” 1:25
7:30	” Bánostor	” 1:40
7:20	” Susek-Koruska	” 1:55
6:35	” Palánka	” 3:05
6:25	” llok	” 3:20
5:55	” Sarengrád	” 3:55
5:30	” Dunabökény	” 4:30
5:05	” Opatovác	” 5:10
4:50	” Bácsújlak	” 5:35
4:10	” Vukovár város	” 6:35
4:00	i. Vukovár vasut	é. 6:50

Kiadó Ujvidéken, II. Rákóczi Ferenc-ut
28. szám alatti házban azonnal
egy üzlethelyiség
nagy raktárral.

Bővebbet a házban dr. Rózsa Miksa ügyvédnél.

49—52

A legdusabb választék mindennemű
női és férfi divat s kézműarúciókban,
valamint idényujdonságokban

Jovicsin Áruházában

található!

5947. sz. tkvi 1913.

Árverési hirdetmény.

Hepp Katalin kereskedő bebecsi végrehajtatónak Resch Ferenc és neje Heger Verona ófutaki lakós végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 130 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi január hó 1. napjától járó 6% kamatai, 38 kor. 80 fillér perbeli megállapított, valamint jelenlegi 21 kor. 30 f és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. LX. t.-c. 144. §-a alapján és a 146 §-a értelmében az ujvidéki kir. törvényszék, mint teleknyvi hatóság területén levő: Resch Ferenc és neje Heger Veronika ófutaki lakós végrehajtást szenvedettek nevét felvett ófuta 426 sz. betéti A. I. 1—2. sor. 1547. és 548 hrsz. ö. i. sz. ház és beltelkükre 823 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

Ezen árverés megtartására határidőül 1913. évi október hó 4. napjának d. u. 2 órája Ófutak községéhez tüzetik ki.

Árverési feltételek:

1. Ezen árverésen a fent körülírt ingatlanok a kikiáltási ár $\frac{2}{3}$ alul eladatni nem fognak.

2. Az árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárnak 10%-át, vagyis 83 koronát készpénzben vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék, 1913. július hó 10.

Vékey s. k.,
kir. tszéki bíró

Zöld Gy. János s. k.
kir. tkönyvvezető

MOMIROVITS P.

férfi, női és gyermekruha üzlete
UJVIDÉK, Kossuth Lajos-u. 27.

Értesítem a n. é. közönséget,
hogy *ujjonan átalakított s megnagyobbított* üzletemben állandó nagy készletet tartok a *legújabb divatu elegáns és finom kivitelű férfi, női és gyermekruhákban.*

Különösen felhívom szives figyelmét *női kosztümök, pongyolák, blousok és aljakra, továbbá igen jutányos áraitra és minden tekintetben legfigyelmesebb, szolid kiszolgálásomra.*

Mindennemű tévedés kikerülése végett kérem n. é. vevőimet, hogy címemre ügyelni sziveskedjenek, mert nem a régi helyiségben vagyok, hanem üzletem a Stefanovits L. és fia féle házban, Kossuth Lajos-u. 27. sz. a. van.

41—52

Ingyen ráfizetés nélkül becsérél öreg használt gramofonlemezeket ujkra Wagner „Hangszórkirály” Budapest, József-körút 15. — Árjegyzék ingyen. Címre ügyeljen. 32—100

M. kir. szegedi II. honvéd ker. parancsnokság.

6496. sz.
KO. 1913.

2—2

HIRDETMÉNY

a folyó évi csapatgyakorlatra vásárolt lovak elárverezéséről

1. A folyó évi őszi fegyvergyakorlatokra vásárolt hámos és málhas lovakból a szabadkai országos vásáron folyó hó 7., 8., 9. és 10-én naponta délelőtt 7 óra kezdettel a szabadkai lövésártéren körülbelül 260 darab ló fog bizottságilag elárvereztetni.

2. Az elárverezésre kerülő lovak általában 4—12 év közöttiek; a málhas lovak 148—158 cm. magasak, jó kötéssel bírók, erős, zömök s erős és egyenes hátúak.

A hámos lovak általában 155 cm-nél nem kisebbek, jó kötéssel és erős csontozattal bírnak, széles szügyűek.

3. A honvéd igazgatás az eladás alá kerülő lovaknak semminemű hibáért felelősséget nem vállal, tekintet nélkül arra, hogy azok az eladáskor már léteznek és felismerhetők, vagy pedig csak később tűnnek elő; minden egyes ló vevője köteles ezen feltétel elfogadását az árverési jegyzőkönyvben elismerni.

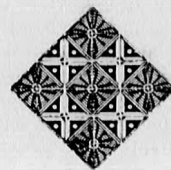
4. Minden árverezett ló a legmagasabb árt ígérőnek azonnal át fog adatni; ez alkalmal a ló ára az árverező bizottságnak azonnal készpénzben lefizetendő.

5. A vevőknek a marhalevél a bizottság által a helyszínen át fog adatni és részükre egyidejűleg szabályszerű „Tulajdonjogi bizonyítvány” fog kiállítani.

SZEGED, 1913. szeptember 2.

M. KIR. SZEGEDI II. HONVÉD-KERÜLETI PARRANCSNOKSÁG.

Fogorvosi és fogtechnikai műterem.

Dr. Deák Imre és Gyártás M.

UJVIDÉK,
Ferenc József-tér 1.
I. emelet, 1. lépcső
(K r ó n-féle nagyáruház.)

Rendelés:
d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

TELEFONSZÁM 112.

Vidékiek soron kívül!

Tanuló felvétetik!

8—23

ANGOL nyelvben Berlitz-módszer szerinti oktatás új tanfolyama megkezdődött. Jelentkezni lehet PARSONS G. tanárnál, Tököly Imre-utca 3. 2--2

A SIMPLON kávéház

kávéhazai és éttermi helyiségei és sörháza

a Rákóczi Ferenc ut és Fő-utca sarkán teljesen ujonnan átalakítva és a hírneves Xupfeld cég által létesített

elektromos zongorával felszerelve áll a t. közönség rendelkezésére.

Nyitva egész éjjel! Zene egész éjjel! Társaságok részére külön helyiségek!

Kitűnő ételekről és valódi jó italokról gondoskodva van.

Szives látogatásért esedez kiváló tisztelettel
2—2

Friedmann Kálmán.

A legdusabb és legszebb ékszerüzlet

— a róm. kath. hitközség ujonnan épült palotájában van. —

Tulajdonos: Regényi Kálmán.

46—52

Erzsébet kávéház, étterem és szálloda

az Elite közönség kedvelt szórakozó helye.

A közkedvelt-ségnek örvendő VAJDA DEZSŐ és FIAI zenekara nyári körútjáról hazatérve naponta gyönyörködteti a nagyérdemű közönséget hangversenyeivel és minden szombaton és vasárnap opera-estélyeket rendez.

A mai naptól kezdve a hírneves „Pilseni Ösforrás” sör kerül kimérésre és pezsgő fröccs kaptható.

A modern kor igényeinek megfelelő hideg kávéhazai ételekről gondoskodva van.

Bankettek, lakodalmi és társasbédék előnyös árak mellett eszközöltetnek.

Számos látogatásért esedez kiváló tisztelettel

KOZMA REZSŐ,
Erzsébet kávéház tulajdonosa.